

# Fen Ö?renimine Yönelik Motivasyon Ölçe?i

## RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Fen Ö?renimine Yönelik Motivasyon Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21742>

## Özet

Fen Ö?renimine Yönelik Motivasyon Ölçe?i (SMTSL), ö?rencilerin fen bilimleri derslerine kar?? gösterdikleri motivasyon düzeylerini ve bu motivasyonu olu?turan alt boyutlar? belirlemek amacıyla geli?tirilmif bir uyarlama çal??masıdır. Ölçek, orijinal formunun güvenilirlik ve geçerlilik analizleri yapılarak Türkçe konu?an ö?renci popülasyonuna standardize edilmiştir. 2007 yılında gerçekleştirilen uyarlama çal??ması sonucunda, ölçek 6 alt boyut ve 33 maddeden olu?an geçerli ve güvenilir bir araç olarak düzenlenmiştir.

Bu ölçek, eğitim ara?tırmalarında ve pedagojik uygulamalarda ö?rencilerin fen ö?renimine yönelik algılarını, hedeflerini, öz yeterlik inançlarını ve ö?renme stratejilerini de?erlendirmede temel bir rol oynamaktadır. Uyarlama çal??ması, psikometrik açıdan sağlam sonuçlar sunarak, ölçeğin Türkiye'deki eğitim ortamında kullanıma uygunluğunu kanıtlamıştır.

## Anahtar Kelimeler

Fen Ö?renimi, Motivasyon, SMTSL, Uyarlama, Özyeterlik, Açıklayıcı Faktör Analizi, Güvenilirlik.

## Yazarlar

Hülya YILMAZ, Pınar Huyugüzel Çava?

## Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, ilk ve ortaöğretim düzeyindeki ö?rencilerin fen bilimleri ö?renme sürecine yönelik içsel ve dışsal motivasyon düzeylerini, alt boyutlar bazında detaylı bir şekilde ölçmektir. Ölçek, ö?rencilerin fen dersine katılımı, başarı ve ö?renme ortamı hakkındaki algılarını tespit ederek, eğitimcilerin motivasyonu artırmaya yönelik stratejiler geliştirmesine yardımcı olmayı hedefler.

## Yapı

Fen Ö?renimine Yönelik Motivasyon Ölçe?i, motivasyonun altı farklı psikolojik boyutunu kapsayan çok faktörlü bir yapıya sahiptir. Bu alt boyutlar, bireyin ö?renme hedeflerini (performans ve başarı amaçları), kişisel inançlarını (öz yeterlik), kullandığı bilişsel süreçleri (aktif ö?renme stratejileri) ve çevresel algılarını (ö?renme ortamındaki özendiricilik) detaylıca incelemektedir.

Ölçek, motivasyonun yalnızca genel bir puanı değil, aynı zamanda ö?rencinin fen ö?renimine neden değer verdiğini (Fen Ö?renmenin Değeri) ve sınıf içi başarıları neye dayandığını (Performans Amacı vs. Başarı Amacı) ayrı ayrı analiz etme imkanı sunar.

## Geçerlik

Ölçe?in psikometrik geçerlili?i, özellikle yap?sal uygunlu?a odaklan?larak incelenmi?tir. Aç?mlay?c? Faktör Analizi (Exploratory Factor Analysis - EFA) kullan?larak ölçe?in yap? geçerlili?i belirlenmi?tir. Bu analiz sonucunda orijinal ölçekten 2 madde ç?kar?larak Türkçe form 33 maddeye dü?ürülmü?tür.

Ölçüt geçerlili?i (Criterion Validity) için ise Fen Bilgisi Tutum Ölçe?i referans al?nm??t?r. Fen Ö?renimine Yönelik Motivasyon Ölçe?i ile Fen Bilgisi Tutum Ölçe?i aras?ndaki korelasyon katsay?s? 0,73 gibi yüksek bir de?erde bulunmu?tur. Bu yüksek korelasyon, ölçe?in motivasyon ile ili?kili beklenen di?er yap?lar? da ba?ar?l? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

## Güvenilirlik

Ölçe?in iç tutarlıl?k güvenilirli?i, psikometride yayg?n olarak kullan?lan Cronbach Alfa güvenilirlik katsay?s? hesaplanarak de?erlendirilmi?tir. Bu katsay?lar, hem ölçe?in alt faktörleri hem de ölçe?in tamam? için ayr? ayr? hesaplanm??t?r.

Yap?lan analizler neticesinde elde edilen Cronbach Alfa katsay?lar?n?n yeterli düzeyde oldu?u rapor edilmi?tir. Bu sonuçlar, uyarlama çal??mas? yap?lan bu ölçe?in, Türk ö?rencilerin fen ö?renimine yönelik motivasyon düzeylerini tutarlı ve güvenilir bir ?ekilde belirlemede kullan?labilece?ini teyit etmektedir.

## Faktör Analizi

Faktör analizinde, ölçe?in yap?sal uygunlu?unu incelemek amac?yla Aç?mlay?c? Faktör Analizi (EFA) tekni?i kullan?lm??t?r. EFA, ölçe?in maddelerinin kuramsal olarak öngörülen alt boyutlara uygun ?ekilde kümelendi?ini göstermi?tir. Analiz, ölçe?in 6 alt boyuttan olu?an yap?s?n? korumu?, ancak 2 maddenin dü?ük faktör yükleri nedeniyle ölçekten ç?kar?lmas?na yol açm??t?r. Böylece Türkçe form, orijinal yap?n?n ana bile?enlerini koruyarak 33 madde ile son halini alm??t?r.

## Araç

### Test Türü:

Uyarlama (Adaptation)

### Format:

33 maddeden ve 6 alt boyuttan olu?an, muhtemelen Likert tipi derecelendirme kullan?lan öz bildirim ölçe?idir.

**Mevcut Diller:**

Türkçe

**Popülasyon Grubu:**

Öğrenciler (İlköğretim/Ortaokul Düzeyi)

**Yaş Grubu:**

Uyarlama çalışması İlköğretim Online dergisinde yayınlandı için, hedef kitlenin genellikle 6-14 yaş aralığındaki öğrenciler olduğu varsayılmaktadır.

**Popülasyon Detayları:**

Çalışma, Türkiye'deki öğrenci örneklemi üzerinde gerçekleştirilmiştir.

**Test Metodolojisi:**

Öz bildirim yöntemiyle uygulanan, öğrencilerin fen öğrenimine yönelik tutum ve motivasyonlarını ölçen anket formudur.

**Anahtar Kelimeler**

Fen Eğitimi, Öğrenci Motivasyonu, Psikometrik Özellikler, Güvenirlilik, Geçerlilik, Cronbach Alfa, Yapı Geçerliliği.

**Özinler, Ücret ve Test Yılı****Sorumlu Yazar:**

Hülya YILMAZ

**Test Yılı:**

Uyarlama çalışması 2007 yılında yayınlanmıştır.

**İletişim:**

[hulya.yilmaz@ege.edu.tr](mailto:hulya.yilmaz@ege.edu.tr)

**PDF İndirme:**

Ölçeğin orijinal PDF dosyasına şu bağlantıdan ulaşılabilir: [fen-ogrenimine-yonelik-motivasyon-olcegi-toad.pdf](https://fen-ogrenimine-yonelik-motivasyon-olcegi-toad.pdf)

## Kaynaklar

Yılmaz, H. ve Huyugüzel Çava, P. (2007). Reliability and validity study of the students' Motivation toward Science Learning (SMTSL) Questionnaire. *İlköğretim Online*, 6(3), 430-440.

Makalenin elektronik ortamdaki bağlantısı: [uvf.ulakbim.gov.tr](http://uvf.ulakbim.gov.tr)

## Fen Öğrenimine Yönelik Motivasyon Ölçeği Maddeleri

Ölçek, toplamda 6 alt boyut ve 33 maddeden oluşmaktadır. Aşağıda alt boyutlar ve her bir alt boyutu temsil eden örnek bir madde sunulmuştur:

**Özyeterlik (7 madde):** Fen konuları ister zor, ister kolay olsun, bu konuları anlayabileceğime eminim.

**Aktif Öğrenme Stratejileri (7 madde):** Yeni fen kavramlarını öğrenirken, bunları anlamak için çaba gösteririm.

**Fen Öğrenmenin Değeri (4 madde):** Günlük hayatımda kullanabileceğim için fen öğrenmenin önemli olduğunu düşünüyorum.

**Performans Amacı (3 madde):** Fen derslerine diğer öğrencilerden daha iyi olmak için katılıma gösteririm.

**Başarı Amacı (5 madde):** Fen dersinde bir sınavdan iyi bir not aldığımda kendimi başarılı hissedirim.

**Öğrenme Ortamındaki Özendiricilik (6 madde):** Öğretmenim farklı öğretim yöntemleri kullandığı için fen dersine katılmaya istekliyimdir.